

Eénmeting Leefbaarheid en Veiligheid Maliebaan

Een half jaar na opening van het hostel

Amsterdam, 26 oktober 2004

Drs. R.W. van Overbeeke
Drs. W. Roorda

Samenvatting en conclusie

De komst van een hostel voor harddrugverslaafde daklozen aan de Maliebaan wordt omgeven met evaluatieonderzoek naar de leefbaarheid en veiligheid in het gebied. In totaal betreft dit evaluatieonderzoek drie metingen. De zogenaamde nulmeting heeft in juni 2003 plaatsgevonden en vormt een referentiepunt voor de volgende twee metingen. De onderhavige meting, de zogenaamde éénmeting, is hier de eerste van.

In het beheergebied zijn 221 van de 763 benaderde inwoners en 79 van de 441 benaderde bedrijven bereikt. Aanvullend zijn enkele informanten geconsulteerd, te weten: wijkagent, ouderraad Maliebaanschool en de beheergroep Maliebaan. De respons van de bedrijven is dermate laag, dat de uitspraken van de bedrijven met enige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd. Er is overigens geen aanwijzing dat het totaalbeeld wordt aangetast door de lage respons.

Woongenot

Net als bij de nulmeting is men in het algemeen positief over het wonen of gevestigd zijn in het beheergebied, al is het oordeel van de omwonenden iets minder gunstig dan bij de nulmeting (zie tabel 2.1 en 2.2). Dit positieve algemene oordeel is nu – in tegenstelling tot de nulmeting – bij de bedrijven iets sterker aanwezig dan bij de omwonenden.

Hoewel het merendeel van de respondenten nog steeds niet aan verhuizen denkt (zie tabel 2.3), is de verhuisgeneigdheid bij omwonenden toegenomen. Degenen die overwegen om te verhuizen, noemen voornamelijk redenen die te maken hebben met de kwaliteit van de woonruimte of persoonlijke redenen (zie tabel 2.4). Wellicht speelt de economische teruggang van 2003 hier een rol.

Ontwikkeling van de buurt

Het grootste deel van de respondenten is van mening dat de buurt voor- noch achteruit gegaan is in de afgelopen jaren (tabel 2.5). In vergelijking met de nulmeting zijn minder bedrijven van mening dat de buurt achteruit gaat en minder omwonenden van mening dat de buurt vooruit gaat.

Minder bedrijven en omwonenden dan bij de nulmeting verwachten dat de buurt de komende jaren achteruit zal gaan. De grootste groep respondenten verwacht echter dat de buurt op hetzelfde peil blijft (tabel 2.7).

De redenen die gegeven worden door degenen die van mening zijn dat de buurt vooruit gegaan is, zijn onder andere: minder vervuiling openbare ruimte en het opknappen of onderhoud van woningen. Bij degenen die een achteruitgang constateren worden onder andere de volgende redenen gegeven: meer vervuiling openbare ruimten, toename vandalisme en vernielingen, toename criminaliteit en geluidsoverlast.

Net als bij de nulmeting is de motivering voor het oordeel over de ontwikkeling dus niet geheel eenduidig, met name waar sprake is van vervuiling: er wordt zowel een afname als toename van vervuiling geconstateerd; zie tabel 2.6). Misschien zien we hier verschillen in normen weerspiegeld die de respondenten hanteren.

Inhoudsopgave

	Samenvatting en conclusie	3
1	Inleiding	7
1.1	Onderzoeksvragen	8
1.2	Kenschets beheergebied	9
2	Woongenot	10
3	Onveiligheid en overlast	15
4	Opvangvoorziening	22
	Bijlagen	
Bijlage 1	Onderzoeksverantwoording	27
Bijlage 2	Meningen van enkele belangenbehartigers	31

Een andere mogelijkheid is, dat er verschillen zijn tussen bepaalde plekken in de wijk wat betreft de vervuilingsgraad. In negatieve zin wordt in dit verband door de beheergroep bv. de omgeving van de Tivolituin genoemd, in positieve zin meldt de beheergroep dat de gemeente meer aandacht aan het uiterlijk van de Maliebaan lijkt te besteden.

Een aandachtspunt is het verlichtingsniveau 's avonds op de Maliebaan. Net als bij de nulmeting vindt de helft van de ondervraagden (zowel van omwonenden als van bedrijven) dit voldoende. De groep respondenten die het bij de nulmeting onvoldoende vond, blijkt als sneeuw voor de zon verdwenen; wel is er nu een subgroep die neutraal oordeelt ('voldoende noch onvoldoende'; zie tabel 2.8). Deze subgroep heeft vrijwel dezelfde omvang als de groep die bij de nulmeting het predikaat 'onvoldoende' toekende, namelijk een vijfde van de omwonenden en een kwart van de bedrijven. Er lijkt dus sprake van een verschuiving.

Een verklaring voor het verdwijnen van degenen die negatief oordeelden bij de nulmeting kan zijn dat het tijdstip waarop de verlichting naar een lagere 'stand' wordt geschakeld, twee uur later is geworden.

Subjectieve veiligheid

De respondenten voelen zich door de bank genomen veilig in de buurt. De omwonenden lijken zich iets veiliger te voelen dan in 2003. (zie tabel 3.1), de bedrijven juist iets minder veilig.

Overlast algemeen

In vergelijking met de nulmeting is de mate van overlast gedaald (zie tabel 3.2). Wanneer gekeken wordt naar de top-3 van zaken die zowel volgens de bedrijven als de omwonenden veel overlast in de buurt geven, blijkt dat deze deels bestaat uit overlastvormen die (indirect) gerelateerd kunnen zijn aan de komst van het hostel. Fietsendiefstal en auto-inbraak worden doorgaans immers gezien als typische 'verslaafdendelicten'. Echter: deze verschijnselen kwamen bij de nulmeting in sterkere mate voor dan nu. Opvallend is wel de toename in overlast van druggebruik op straat, die alleen door de omwonenden gerapporteerd wordt.

Van vervuiling zegt het merendeel van de omwonenden en een groot deel van de bedrijven geen last te hebben (zie tabel 3.3).

Persoonlijke overlast

Persoonlijk hebben betrokkenen recent de meeste overlast ondervonden van hondenpoep en andere rommel op straat. Daarnaast worden zaken als geluidsoverlast, vernieling van telefooncellen, bus- of tramhokjes en agressief verkeersgedrag genoemd (zie tabel 3.5). Ten opzichte van de nulmeting is de aangiftebereidheid van de bedrijven gedaald. De aangiftebereidheid van de omwonenden is echter wat sommige overlastgevende zaken betreft weliswaar gedaald, maar wat andere overlastgevende zaken betreft juist gestegen. Van een duidelijke daling in het aantal aangiften is sprake als het gaat om 'weggegooides op straat'. Het aantal aangiften dat volgens de omwonenden gedaan werd naar aanleiding van 'het gebruik van harddrugs op straat' is blijkens de enquête echter flink gestegen (zie tabel 3.6). De selectieve stijging in aangiftebereidheid kan wellicht uitgelegd worden als een alertheid op verschijnselen die men als gevolg van de komst van het hostel vreest.

Slachtofferschap

Persoonlijk slachtofferschap van de bedrijven had de afgelopen twaalf maanden vooral betrekking op insluipingen, vernielingen aan de buitenkant van auto's, diefstal uit auto's, fietsdiefstal en andere vernielingen. Het aantal inbraken in auto's en vernielingen aan de buitenkant van auto's is fors gedaald.

Bij de omwonenden betreft het persoonlijk slachtofferschap voornamelijk vernielingen aan de buitenkant van auto's, diefstal uit auto's, woninginbraak en fietsdiefstal (zie tabel 3.7).

Politiecijfers

Het totaal aantal meldingen en aangiften is (licht) gedaald. Meest voorkomende incidenttypen blijven diefstal uit woning en diefstal aan/uit auto. Dit ondersteunt het beeld dat uit de enquête komt grotendeels. Het slachtofferschap van fietsdiefstal en vernieling is weliswaar niet in de politiecijfers terug te vinden, maar dat wordt doorgaans veel minder vaak aan de politie gerapporteerd; een verklaarbaar verschil dus. Opvallend zijn de scherpe dalingen van diefstal aan/uit bedrijven. Dit zou overigens verband kunnen houden met de eerdergenoemde afgenomen aangiftebereidheid onder bedrijven. Verder valt de sterk afgenomen overlast aangaande dronkenschap op. Daarentegen lijken er lichte stijgingen te zijn opgetreden in diefstal uit woning en uit winkel.

De door de respondenten gerapporteerde selectief toegenomen aangiftebereidheid voor drugsgerelateerde incidenttypen is niet terug te vinden in de politiecijfers¹. De eerder vermelde toename in overlast door (hard)druggebruik op straat is evenmin in de politiecijfers terecht gekomen.

Harddrugoverlast specifiek

Over de ontwikkeling van de harddrugoverlast hebben opvallend veel respondenten geen mening, vooral bij de bedrijven (zie tabel 4.1). De anderen zijn overwegend van mening dat de harddrugoverlast gelijk is gebleven.

Oordelen over komst hostel

Het draagvlak voor de komst van het hostel is toegenomen, zowel bij omwonenden als bij bedrijven. Dat blijkt uit het feit dat die komst nu door ruim de helft van de omwonenden een goede zaak wordt gevonden (tabel 4.2); dat is meer dan bij de nulmeting. De belangrijkste redenen voor de positieve oordelen zijn dat verslaafden opvang nodig hebben en ergens terecht moeten kunnen (tabel 4.3). Omwonenden die het hostel een slechte maatregel vinden, komen vooral tot dit oordeel omdat ze een opvangvoorziening niet in hun buurt vinden passen (tabel 4.4).

Ook veel bedrijven zien de komst van het hostel als een 'goede maatregel' (beduidend meer dan bij de nulmeting) of als een 'goede noch slechte maatregel'. De voornaamste reden voor een positief oordeel is net als bij de omwonenden dat verslaafden opvang nodig hebben en ergens terecht moeten kunnen (tabel 4.3).

Bedrijven die negatief oordelen over de komst van de opvangvoorziening geven vooral als reden dat zij opvang niet in een woonbuurt c.q. de Maliebaanbuurt vinden passen (tabel 4.4).

Noot 1 Ook het wijkbureau Oost van de gemeente heeft geen toename van dit type klachten gemerkt.

De informatievoorziening voor en na de komst van het hostel wordt als voldoende beoordeeld. Er werden en worden daarin ook geen aspecten gemist. Van de mogelijkheid om klachten te melden en vragen te stellen is door een gering aantal omwonenden en een iets groter aantal bedrijven gebruik gemaakt. Men wendde daarbij zich vooral tot het wijkbureau en de politie. De bekendheid van de beheergroep 'Maliebaan en omgeving' is niet groot.

Conclusie

Al met al luidt het antwoord op de onderzoeksvraag dat de leefbaarheid en veiligheid in het beheergebied niet zijn beïnvloed door de komst van het hostel; beide zijn vrijwel stabiel gebleven met hier en daar een verbetering. Zo zijn de veiligheidsgevoelens onder omwonenden iets toegenomen. De beheergroep merkt in dit verband zelfs op dat het hostel eigenlijk geen gespreksonderwerp meer is in het beheergebied.

De overlast van dronken mensen op straat, waarvan bij de nulmeting sprake was, is sterk verminderd. De beheergroep meldt hierover, dat dit vermoedelijk meer te maken heeft met een opvangtehuis van het Leger des Heils in de Maliestraat dan met het hostel: dat tehuis is door de gemeente aangesproken op dergelijke overlast.

Ook zijn enkele vormen van slachtofferschap bij bedrijven afgenomen, met name inbraken en vernielingen van de buitenkant van auto's. Dit is weliswaar ten dele terug te voeren op de afgenomen aangiftebereidheid van bedrijven, maar er is daarnaast wel degelijk sprake van een echte daling.

Het hostel kan in vergelijking met de nulmeting inmiddels op beduidend meer draagvlak onder bedrijven en omwonenden rekenen. Voorts beoordelen beide groepen de informatievoorziening rond de komst van het hostel als voldoende. Aandachtspunt is de door sommige bewoners gerapporteerde toename van overlast van druggebruik op straat. Door de beheergroep wordt overigens vermoed dat het om specifieke plekken in de wijk gaat, met name een punt voor methadonverstrekking dat zich bij de Tivolituin bevindt, een door de gemeente ingerichte en door bewoners onderhouden binnentuin achter cultureel centrum Parnassus, grenzend aan een guesthouse van de universiteit en in de nabijheid van een seniorencentrum. Klanten van het methadonverstrekkingspunt gebruiken de methadon vaak in een bepaalde hoek van de Tivolituin en combineren dat doorgaans met een zelf meegebracht blikje bier. Zij gedragen zich doorgaans netjes, maar met name vrouwen vinden hun aanwezigheid soms vervelend en interpreteren de consumptie als harddruggebruik.

1 Inleiding

De GG&GD van de gemeente Utrecht is gestart met het project Binnenplaats, dat als doel heeft negen opvangvoorzieningen voor harddrugverslaafde dak- en thuislozen in Utrecht tot stand te brengen, verspreid over de stad.

Eén van die opvangvoorzieningen is in december 2003 geopend aan de Maliebaan in Utrecht-Oost. Het betreft hier een voorziening (een zogenaamd hostel) voor achtentwintig aan harddrugs verslaafde dak- en thuislozen. Binnenplaats is overigens een stadsbreed project dat niet specifiek is gericht op de wijken waar de hostels zijn of worden gevestigd.

Om de communicatie tussen de partijen die te maken hebben met het omgevingsbeheer van deze voorzieningen te faciliteren en zo problemen te voorkomen of in een zo vroeg mogelijk stadium op te lossen, is een beheergroep ingesteld. De beheergroep heeft in overleg met de gemeente een beheerplan opgesteld waarin afspraken die zijn gemaakt, schriftelijk zijn vast gelegd. Naast een evaluatie door de beheergroep Maliebaan vindt er ook jaarlijks een evaluatie van de eventuele overlast van de voorziening plaats, zoals vastgelegd in het beheerplan.

DSP-groep heeft als onafhankelijk bureau de opdracht gekregen deze monitoring (herhaalde metingen naar leefbaarheid) op zich te nemen.

Voor de evaluatie van de effecten van de komst van het hostel is een beheergebied vastgesteld rondom dit hostel. Het beheergebied telt 2042² huishoudens. Daarnaast bevinden zich in dit gebied 442 bedrijven. Voor deze eenmeting heeft een enquête plaatsgevonden onder 221 omwonenden en 79 bedrijven. Aanvullend zijn enkele vertegenwoordigers van speciale doelgroepen geconsulteerd, de wijkagent, de ouderraad van de Maliebaanschool en de beheergroep die de komst van het hostel begeleidt. In tegenstelling tot vorig jaar is de BBMO niet apart geïnterviewd omdat dit orgaan inmiddels in de beheergroep zitting heeft.

Een woord van waarschuwing: de respons van de bedrijven is erg laag, zodat we de uitspraken van deze subgroep met de nodige voorzichtigheid moeten interpreteren. Controle op bedrijfsgrootte en branche (zie bijlage 1) geeft te zien dat de respons over de gehele linie laag is en niet te wijten is aan selectieve uitval van bepaalde typen bedrijven. Bovendien is het totale aantal responderende bedrijven op zichzelf voldoende. Dit doet vermoeden dat het beeld niet sterk afwijkt van wat er met meer respons verkregen zou zijn.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de tweede van drie metingen in de buurt. Deze meting (de zogenaamde éénmeting) heeft een half jaar na opening van het hostel plaatsgevonden, namelijk in juni 2004. Anderhalf jaar na opening zal nog een meting volgen (de zogenaamde tweemeting).

Noot 2 In het rapport over de nulmeting was abusievelijk sprake van 1271 huishoudens. Dat had 2013 moeten zijn. (Er waren 1271 adressen met een woonbestemming.)

De eerste meting (de zogenaamde nulmeting) vond in juni 2003 plaats, een half jaar voor opening, en dient als vergelijkingspunt voor de andere twee metingen.

Het onderzoek heeft een puur beschrijvend karakter. Toetsen en verklaren, bijvoorbeeld van eventuele verschillen tussen omwonenden en bedrijven, behoort niet tot de doelstellingen. Wel worden verschillen tussen de metingen op significantie getoetst en wordt bij opvallende of tegenstrijdige bevindingen een verzoek tot duiding voorgelegd aan de beheergroep. Bij alle metingen worden exact dezelfde vragen aan de respondenten voorgelegd. Door de uitkomsten van het eerste onderzoek te vergelijken met de resultaten van de volgende twee onderzoeken kan worden vastgesteld in hoeverre de leefbaarheid na de komst van de voorziening veranderd is. Daarmee is overigens niet meteen gezegd dat eventuele veranderingen worden veroorzaakt door de komst van het hostel. Er kunnen in de tussentijd immers ook andere factoren zijn gewijzigd in het beheergebied, die hun weerslag hebben op de leefbaarheid en veiligheid. Om die reden worden de beheergroep en de wijkagent geconsulteerd en wordt via het NUP vergeleken met de stadsbrede ontwikkeling.

1.1 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvraag van het onderzoek is de volgende:

Wordt de leefbaarheid in het beheergebied rond de nieuwe verslaafdenvoorziening aan de Maliebaan beïnvloed door de komst van deze voorziening en door de maatregelen die worden genomen om overlast te voorkomen?
Zo ja, wat zijn deze effecten?

De effecten van het beheerplan kunnen niet apart van de effecten van de voorziening worden gemeten aangezien deze tegelijkertijd met de voorziening worden gerealiseerd. De voorziening en het beheerplan worden daarom als eenheid beschouwd.

De onderzoeksvraag is in twee deelvragen geoperationaliseerd:

- a Hoe ontwikkelt de leefbaarheid in het beheergebied van de opvangvoorziening aan de Maliebaan zich na de realisatie van dit hostel?*
- b Is de gevonden ontwikkeling van de leefbaarheid in het beheergebied toe te schrijven aan de komst van de opvangvoorziening?*

Om deze vragen te beantwoorden wordt gebruik gemaakt van enquêtes onder de omwonenden in de buurt en groepsgesprekken met de beheergroep. Daarnaast wordt ook informatie ingewonnen bij de politie (aantal en aard meldingen, gesprek met de wijkagent) en de ouderraad van de Maliebaanschool.

Ten opzichte van de nulmeting zijn er twee onderzoeksvragen bijgekomen:
Hoe beoordeelt men de bekendheid van de beheergroep en de informatievoorziening en klachtenmogelijkheden waarmee de komst van het hostel gepaard ging? In hoeverre heeft men gebruik gemaakt van de klachtenmogelijkheden?

1.2 Kenschets beheergebied

Het beheergebied Maliebaan wordt begrensd door het Maliebaanstation, de Wagenstraat/ Wolter Heukelslaan, Biltstraat, Maliestraat, Adriaanstraat, Deken Roesstraat, Kerkstraat, Nachtegaalstraat, Maliesingel, het Lepelenburg (het bolwerk hoort nog bij het beheergebied) en de Johan van Oldenbarneveltlaan.

De Maliebaan kan gekenschetst worden als een chique, brede allee met statige panden, waar tegenwoordig veel kantoren van advocaten, notarissen, makelaars, financiële dienstverleners e.d. zijn gehuisvest. De Maliebaan wordt gekruist door de in elkaars verlengde liggende winkelstraten Nachtegaalstraat - Burg. Reigerstraat.

De rest van het gebied heeft hoofdzakelijk een woonfunctie met hier en daar wat kleinschalige bedrijvigheid. Er bevinden zich enkele basisscholen in het gebied, onder meer in de directe omgeving van het hostel. Eén van die scholen heeft een toegangspad dat in de nabijheid van het hostel loopt. De meeste bebouwing in het beheergebied dateert van rond 1900 met uitzondering van een klein middelhoogbouwcomplex aan het Joke Smitplein, dat omstreeks 1985 gebouwd is.

Leeswijzer

- In het volgende hoofdstuk komen de oordelen over het wonen aan de orde.
- In hoofdstuk 3 worden de oordelen over de veiligheidssituatie weergegeven.
- In hoofdstuk 4 komen de verwachtingen aan bod ten aanzien van de gevolgen die de komst van het hostel heeft.

De opbouw van de hoofdstukken is steeds als volgt: eerst een weergave van de bevindingen in tekstvorm, daarna de tabellen waarop de tekst gebaseerd is.

2 Woongenot

Algemeen oordeel woongenot en verhuiscgenigheid

Evenals bij de nulmeting voeren de positieve oordelen over het wonen in de Maliebaanbuurt de boventoon en is dit gunstige oordeel bij de omwonenden iets sterker dan bij de bedrijven.

Als het om het woongenot gaat, kiezen de omwonenden in vergelijking met de nulmeting significant vaker voor de antwoordcategorieën 'prettig' in plaats van 'zeer prettig'.

Het merendeel van omwonenden en bedrijven denkt niet aan verhuizen, al is het percentage omwonenden dat binnen twee jaar denkt te verhuizen wel significant gestegen. Bij degenen die van plan zijn te verhuizen, overheersen redenen die nauwelijks of niet met de buurt te maken hebben: de kwaliteit van de woon- of bedrijfsruimte is niet naar wens of er zijn persoonlijke redenen.

Ontwikkeling van de buurt en motivering

De meerderheid van de ondervraagden (zowel omwonenden als bedrijven en significant meer dan bij de vorige meting) is van mening dat de buurt niet voor- of achteruit gegaan is in de afgelopen jaren. Wel is zowel bij de bedrijven als bij de omwonenden het percentage dat van een achteruitgang spreekt groter dan het percentage dat van een vooruitgang spreekt.

Ook bij de verwachting over de ontwikkeling van de buurt zijn de bedrijven negatiever dan de omwonenden. Wel dient opgemerkt te worden dat meer dan een kwart van de bedrijven bij deze vraag kiest voor het antwoord 'weet niet'. De helft van de respondenten (zowel bedrijven als omwonenden) verwacht overigens geen veranderingen als het om de ontwikkeling van de buurt gaat. Dit aantal is significant hoger dan het aantal dat verkregen werd ten tijde van de nulmeting.

De redenen die gegeven worden door degenen die van mening zijn dat de buurt vooruit gegaan is, zijn onder andere: minder vervuiling openbare ruimte en het opknappen of onderhoud van woningen. Bij degenen die een achteruitgang constateren worden onder andere de volgende redenen gegeven: meer vervuiling openbare ruimten, toename vandalisme en vernielingen, toename criminaliteit en geluidsoverlast.

Verlichtingsniveau Maliebaan

Ten tijde van de nulmeting bleek een kwart van de ondervraagden het verlichtingsniveau 's avonds op de Maliebaan onvoldoende te vinden. Dit aantal is bij de éénmeting voor zowel de bedrijven als de omwonenden significant gedaald tot 2%. Net als bij de nulmeting is ongeveer de helft van de ondervraagden van mening dat het verlichtingsniveau voldoende is. Wel kiezen significant meer respondenten voor de categorie 'voldoende noch onvoldoende'.

Tabel 2.1 Algemeen oordeel over de buurt (percentages voor positieve reacties op stellingen)

	Reactie	2003		2004	
		bedrijven (n=105)	omwonenden (n=206)	bedrijven (n=79)	omwonenden (n=221)
De mensen/bedrijven in deze buurt blijven hier graag wonen/gevestigd	Eens	84	96	88	95
Het is vervelend om in deze buurt te wonen/gevestigd te zijn	Oneens	87	95	85	96
Als het maar enigszins mogelijk is ga ik/gaat ons bedrijf uit deze buurt verhuizen	Oneens	86	93	86	94
Als je in deze buurt woont/gevestigd bent heb je het goed getroffen	Eens	70	96	77	97
Algemeen oordeel ³ (standaardconstruct)		6,9	7,4	7,3	7,0

Tabel 2.2 Oordeel woongenot (percentage van de respondenten)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Zeer prettig	28	54	29	37*
Prettig	68	45	68	62*
Onprettig	2	1	2	-
Zeer onprettig	-	-	-	-
Weet niet	2	-	1	1
Totaal	100 (n=105)	100 (n=206)	100 (n=79)	100 (n=221)

*=significant op tenminste 95%-niveau

Tabel 2.3 Verhuiscens binnen 2 jaar (percentage van de respondenten)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Wil zeker binnen twee jaar verhuizen	5	14	5	21*
Wil misschien binnen twee jaar verhuizen	20	14	20	11
Wil niet binnen twee jaar verhuizen	74	68	73	62
Weet niet	1	4	2	6
Totaal	100 (n=105)	100 (n=206)	100 (n=79)	100 (n=221)

*=significant op tenminste 95%-niveau

Noot 3 Het 'Algemeen oordeel' is een standaard construct dat wordt berekend uit de antwoorden op de stellingen die in dezelfde tabel staan. Er kan een cijfer uitkomen tussen de nul en de tien. Het lijkt dus op een rapportcijfer, maar het is niet echt een rapportcijfer. Dit construct is toegevoegd om de vergelijking met het Nieuw Utrechts Peil mogelijk te maken. De score voor heel Utrecht was bij het NUP van 2002: 7,1. Voor Buiten Witte Vrouwen (NB: inclusief Oudwijk), de wijk waar het beheergebied toe behoort, was dat: 7,7.

Tabel 2.4 Verhuisredenen (percentage van degenen die willen verhuizen – meerdere antwoorden per respondent mogelijk; open vraag)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Persoonlijke redenen (samenwonen, scheiden, etc)	12	32	16	34
Reistijd naar werk/studie te lang	5	4	-	7
Ik woon te ver van mijn vrienden en kennissen / bedrijf te ver van klanten gevestigd	2	1	-	3
Kwaliteit huidige woning/bedrijfsruimte niet naar wens (te klein, te groot, te bewerkelijk, te veel trappen, etc.)	22	37	25	22
Hier is geen geschikte woning/bedrijfsruimte voor mij te vinden	5	11	8	6
Wil in levendiger wijk wonen/gevestigd zijn	2	-	7	3
Wil in een rustigere wijk/plaats wonen/gevestigd zijn	-	3	-	7
De wijk bevalt niet	-	2	-	1
Bevolkingssamenstelling in de wijk is niet naar wens	4	-	-	1
Te veel overlast verslaafden	5	**	-	2
Te veel overlast van de bureu	-	-	-	1
Te veel overlast harddrughandel	3	1	-	-
Te veel overlast van straatprostitutie	3	-	-	-
Te veel overlast van jongeren	2	**	-	-
Te veel overlast van anderen	-	2	-	1
Te weinig groen	3	-	-	2
Anders	26	6	44	10
Weet niet/geen antwoord	8	**	-	-
Totaal	100	100	100	100
	(n=10)	(n=31)	(n=12)	(n=36)

** Het percentage is kleiner dan 0,5; daarom zou hier - in verband met de afronding op hele getallen - formeel een 0 moeten staan. Op deze wijze geven we aan dat dit antwoord wel voorkwam.

Tabel 2.5 Ontwikkeling van de buurt afgelopen jaren (percentage van de respondenten)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Vooruit	6	17	6	11*
Achteruit	23	17	15	14
Hetzelfde gebleven	66	58	74	69*
Weet niet	4	8	5	6
Totaal	100	100	100	100
	(n=105)	(n=206)	(n=79)	(n=221)

* significant op tenminste 95%-niveau

Tabel 2.6 Motivering waarom de buurt afgelopen jaren veranderd is (aantal respondenten dat van mening is dat de buurt veranderd is - meerdere antwoorden per respondenten mogelijk)

		2003		2004	
		bedrijven (n=31)	omwonenden (n=82)	bedrijven (n=41)	omwonenden (n=98)
Weet niet	nog maar kort gevestigd	1	5	1	3
	weet niet/ geen antwoord	1	1	1	2
	Totaal Weet niet	2	6	2	5
Gelijk	geen verandering	6	31	6	42
	anders	10	13	4	8
	weet niet/ geen antwoord	13	3	11	9
	Totaal Gelijk	29	47	21	59
Vooruit	afname criminaliteit	-	1	-	1
	opknappen of onderhoud woningen	-	3	-	3
	minder vervuiling openbare ruimte	-	2	1	4
	activiteiten/inzet buurtbewoners	-	2	-	1
	anders	-	8	1	5
	afname (overlast) zwervers	-	1	-	1
	afname (overlast) verslaafden	-	1	-	-
	afname (overlast) hangjongeren	-	1	-	-
	afname vandalisme/vernielingen	-	1	-	-
	minder overlast	-	1	-	-
	meer controle/toezicht	-	1	-	-
	minder	-	1	-	-
	parkeeroverlast/parkeerproblemen	-	-	-	-
	Totaal Vooruit	0	23	2	15
Achteruit	meer vervuiling openbare ruimte	-	4	1	3
	toename verkeersdrukke	-	-	1	1
	toename vandalisme/vernielingen	-	3	1	2
	toename criminaliteit	-	5	1	3
	toename (overlast)	-	5	1	1
	wervers/alcoholisten	-	-	-	-
	toename (overlast) verslaafden	-	1	1	1
	toename (hang)jongeren	-	3	1	1
	geluidsoverlast	-	1	-	2
	verkeerssituatie/verkeersveiligheid	-	2	1	1
	overig	-	5	2	4
	weet niet/geen antwoord	-	-	1	-
	leegstand	-	2	-	-
	parkeeroverlast/parkeerproblemen	-	1	-	-
	Totaal Achteruit	0	32	11	18

Tabel 2.7 Ontwikkeling van de buurt komende jaren (percentage van de respondenten)

		2003		2004	
		bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Vooruit		1	21	9*	19
Achteruit		26	20	13*	12*
Hetzelfde		35	29	51*	50*
Weet niet		38	30	27	19*
Totaal		100	100	100	100
		(n=105)	(n=206)	(n=79)	(n=221)

* significant op tenminste 95%-niveau

Tabel 2.8 Oordeel over verlichtingsniveau 's avonds op de Maliebaan

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Ruim voldoende	4	5	9	6
Voldoende	51	48	47	49
Voldoende noch onvoldoende	6	3	25*	19*
Onvoldoende	22	26	2*	2*
Ruim onvoldoende	6	3	4	6
Weet niet	10	15	13	18
Totaal	100	100	100	100
	(n=105)	(n=206)	(n=79)	(n=221)

* significant op tenminste 95%-niveau

3 Onveiligheid en overlast

Onveiligheidsgevoelens

De meeste betrokkenen voelen zich veilig in de Maliebaanbuurt. Wel zijn gevoelens van onveiligheid 's avonds sterker aanwezig dan overdag, maar dat is gebruikelijk. Ten opzichte van de nulmeting in 2003 zegt een iets groter percentage van de omwonenden zich nooit onveilig te voelen in de buurt. Het percentage bedrijven dat voor deze antwoordcategorie kiest, is echter in vergelijking met de nulmeting iets gedaald.

Overlast

Vergeleken met de nulmeting is het vóórkomen van de meeste vormen van overlast gedaald. Bij de volgende overlastgevende zaken betreft het significante dalingen: fietsendiefstal en diefstal uit auto's (zowel bedrijven als omwonenden), beschadiging of vernieling aan auto's en diefstal vanaf auto en agressief verkeersgedrag (omwonenden) en bekladding van muren/gebouwen (bedrijven). Slechts bij enkele vormen van overlast is een stijging waar te nemen. Zo menen de bedrijven meer geluidsoverlast te hebben, ervaren de omwonenden een stijging in het aantal buitenslapers en in het gebruik van harddrugs op straat en hebben zowel de bedrijven als de omwonenden meer last van – andere - omwonenden (waaronder burens) en harddrugshandel op straat. Wel dient opgemerkt te worden dat het in alle gevallen om kleine, niet significante stijgingen gaat.

De top-3 van overlast die volgens de omwonenden vaak voorkomt ziet er als volgt uit: 1) hondenpoep op straat, 2) diefstal uit auto's en 3) fietsendiefstal.

De top-3 van de bedrijven is hiermee enigszins vergelijkbaar: 1) hondenpoep op straat, 2) andere rommel op straat en 3) diefstal uit auto's. Van vervuiling zegt het merendeel van de omwonenden en een groot deel van de bedrijven geen last te hebben. Als er toch overlast naar aanleiding van vervuiling is, gaat dit in de meeste gevallen om zwerfvuil/rommel op straat, pleinen en stoepen. De reden voor de vervuiling is zowel volgens de bedrijven als de omwonenden vervuilend gedrag van omwonenden en bezoekers. Daarnaast menen de bedrijven dat de oorzaak van de vervuiling tevens ligt in het verkeerd aanbieden van huisvuil en het te weinig schoonmaken door de gemeente.

Persoonlijke overlast

De persoonlijke overlast die betrokkenen recent hebben ondervonden bestaat voornamelijk uit hondenpoep en andere rommel op straat. Daarnaast zorgen geluidsoverlast, vernieling van telefooncellen, bus- of tramhokjes en agressief verkeersgedrag ook voor persoonlijk ervaren overlast.

Wat de aangiftebereidheid van de bedrijven betreft kan gesteld worden dat deze ten opzichte van de nulmeting is gedaald. Vooral bij overlastgevende zaken als groepen jongeren, dronken mensen op straat, gebruik van harddrugs op straat, lastig gevallen worden op straat, omwonenden en buitenslapers werden grote verschillen met de nulmeting gevonden.

Opvallend is ook de verandering in de aangiftebereidheid van de omwonenden. Waar de aangiftebereidheid van de bedrijven een duidelijke daling laat zien, zien we in de aangiftebereidheid van de omwonenden zowel dalingen als stijgingen. Gestegen zijn aangiften van gebruik van harddrugs op straat, op straat rondhangende verslaafden, buitenslapers en aanwezigheid en lawaai van harddruggebruikers. Opvallend is dat het hier juist verschijnselen betreft die het hostel beoogt te voorkomen of bestrijden. Gedaald zijn aangiften naar aanleiding van bekladding van muren en/of gebouwen, weggegooides condooms, overlast door omwonenden en harddrugshandel op straat.

Persoonlijk slachtofferschap

Persoonlijk slachtofferschap van de bedrijven had de afgelopen twaalf maanden vooral betrekking op insluipingen, vernielingen aan de buitenkant van auto's, diefstal uit auto's, fietsdiefstal en zg. 'overige vernielingen', d.w.z. niet van auto's.

Bij de omwonenden betreft het persoonlijk slachtofferschap voornamelijk vernielingen aan de buitenkant van auto's, diefstal uit auto's, woninginbraak en fietsdiefstal.

Ten opzichte van de nulmeting rapporteren de bedrijven significant minder geslaagde inbraken en significant minder vernielingen aan auto's.

Politiecijfers

Het aantal geregistreerde incidenten en aangiften is gedaald ten opzichte van de nulmeting. De meest voorkomende incidenten zijn nog steeds diefstal aan/uit auto en – in mindere mate - diefstal uit woning.

Opvallend is de scherpe daling van het aantal diefstallen aan/uit bedrijven en van het aantal overlastmeldingen aangaande dronkenschap. Het aantal diefstallen uit woning en uit winkel lijkt juist iets gestegen.

Tabel 3.1 Onveiligheidsgevoelens (percentage van de respondenten)

	Overdag in woning/bedrijf		Overdag op straat		's Avonds in woning/bedrijf		's Avonds op straat	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
2003								
Vaak	1	1	-	2	5	1	10	2
Soms	16	6	18	8	22	12	33	18
Zelden	27	9	32	12	29	12	25	21
Nooit	57	84	50	79	37	75	28	59
Weet niet	-	-	-	-	6	-	4	**
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
	(n=105)	(n=206)	(n=105)	(n=206)	(n=105)	(n=206)	(n=105)	(n=206)
2004								
Vaak	-	1	-	1	1	1	4	2
Soms	13	1	8*	4	28	9	30	19
Zelden	34	8	39	10	32	15	33	16
Nooit	50	89	49	84	28	74	23	62
Weet niet	3	1	4	1	11	1	10	1
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
	(n=79)	(n=221)	(n=79)	(n=221)	(n=79)	(n=221)	(n=79)	(n=221)

* Significant op tenminste 95%-niveau

** Het percentage is kleiner dan 0,5; daarom zou hier - in verband met de afronding op hele getallen - formeel een 0 moeten staan. Op deze wijze geven we aan dat dit antwoord wel voorkwam.

Tabel 3.2 Mate van overlast in de buurt (percentage van de respondenten dat denkt dat dit 'vaak' voorkomt – meerdere antwoorden per respondent mogelijk)

	2003		2004	
	bedrijven (n=105)	omwonenden (n=206)	bedrijven (n=79)	omwonenden (n=221)
Fietsendiefstal	43	40	30*	32*
Diefstal uit auto's	55	48	36*	36*
Beschadiging of vernieling aan auto's en diefstal vanaf auto	27	35	21	24*
Geluidsoverlast	6	11	10	8
Bedreiging	3	2	2	**
Bekladding van muren en/of gebouwen	43	25	27*	23
Overlast van groepen jongeren	5	5	1	2
Dronken mensen op straat	22	15	15	8*
Gebruik van harddrugs op straat	11	5	11	31*
Vrouwen en mannen die op straat lastig worden gevallen	4	1	4	1
Gebruikte spuiten op straat	5	1	3	1
Hondenpoep op straat	43	47	38	47
Weggegooides condooms op straat	5	1	2	**
Andere rommel op straat	42	26	37	22
Vernieling van telefooncellen, bus- of tramhokjes	6	7	1	3
Overige gewelddelicten, zoals mishandeling, beroving, verkrachting	4	1	-	1
Overlast door omwonenden (ook burens)	3	3	8	11
Tasjesroof	9	2	*	2
Agressief verkeersgedrag	27	18	19	10*
Overlast van op straat rondhangende verslaafden en buitenslapers	20	7	14	4
Straatprostitutie	1	2	-	2
Harddrughandel op straat	-	1	3	6
Harddrughandel in woningen	-	6	0	1
Overlast door buitenslapers	6	**	-	3
Overlast door de aanwezigheid en lawaai van harddruggebruikers	6	2	5	1

* Significant op tenminste 95%-niveau

** Het percentage is kleiner dan 0,5; daarom zou hier - in verband met de afronding op hele getallen - formeel een 0 moeten staan. Op deze wijze geven we aan dat dit antwoord wel voorkwam.

Tabel 3.3 Meest storende vorm van vervuiling in de buurt (percentage van de respondenten)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Geen last van vervuiling	26	39	27	44
Zwerfvuil/rommel op straat, op pleinen en stoepen	40	30	35	35
Zwerfvuil/rommel in het groen, in perkjes en parken	-	-	-	-
Zwerfvuil/rommel in het water	-	-	-	-
Slingerend huisvuil	9	16	10	9*
Bekladding van muren, bushokjes (graffiti en posters)	13	1	11	2
Hondenpoep	10	12	13	9
Spuiten op straat	-	1	-	-
Anders	-	1	-	**
Weet niet	2	-	4	1
Totaal	100	100	100	100
	(n=76)	(n=128)	(n=79)	(n=221)

* Significant op tenminste 95%-niveau

** Het percentage is kleiner dan 0,5; daarom zou hier - in verband met de afronding op hele getallen - formeel een 0 moeten staan. Op deze wijze geven we aan dat dit antwoord wel voorkwam.

Tabel 3.4 Oorzaken vervuiling (percentage van de respondenten – meerdere antwoorden per respondent mogelijk)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Geen	16	29	16	34
Vervuilend gedrag van bewoners	15	26	19	19
Vervuilend gedrag van bezoekers	18	14	18	14
Jongeren met vervuilend gedrag	11	9	12	11
Vervuilend gedrag van bewoners en bezoekers	-	-	2	1
Vervuilend gedrag van andere verslaafden	7	4	5	3
Verkeerd aangeboden huisvuil	17	12	17	9
Gemeente maakt te weinig schoon	12	15	19	4
Anders	3	1	**	3
Weet niet	2	2	2	2

** Het percentage is kleiner dan 0,5; daarom zou hier - in verband met de afronding op hele getallen - formeel een 0 moeten staan. Op deze wijze geven we aan dat dit antwoord wel voorkwam.

Tabel 3.5 Persoonlijk ervaren overlast afgelopen 30 dagen (gemiddeld aantal dagen overlast ervaren / percentage van degenen die overlast hebben ervaren – meerdere antwoorden mogelijk)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Geluidsoverlast	0,5	2,1	1,9	2,1
Bekladding van muren en/of gebouwen	0,5	1	0,6	0,4
Overlast door groepen jongeren	**	**	**	0,2
Dronken mensen op straat	2,1	1,2	0,8	0,8
Gebruik van harddrugs op straat	**	0,5	0,2	0,2
Vrouwen en mannen die op straat lastig worden gevallen	**	**	**	**
Gebruikte spuiten op straat	**	**	**	**
Hondenpoep op straat	7,2	8,3	7,5	9
Weggegooidde condooms op straat	**	**	0,5	**
Andere rommel op straat	6,6	5,1	5,8	3,7
Vernieling van telefooncellen, bus- of tramhokjes	1,8	1,6	1,0	2,0
Overlast door omwonenden (ook burens)	**	0,8	0,6	1,0
Agressief verkeersgedrag	2,9	3,3	2,2	1,4
Overlast van op straat rondhangende verslaafden en buitenslapers	1,6	0,9	1,4	**
Straatprostitutie	0	0	**	**
Harddrughandel op straat	**	**	0,3	0,0
Harddrughandel in woningen	0	0	0,0	0,0
Overlast door buitenslapers	**	**	0,2	**
Overlast door de aanwezigheid en lawaai van harddruggebruikers	0,5	**	0,2	0,1

** Het aantal dagen is kleiner dan 0,5; daarom zou hier - in verband met de afronding op hele getallen - formeel een 0 moeten staan. Op deze wijze geven we aan dat dit antwoord wel voorkwam.

Tabel 3.6 Meldingspercentage overlast afgelopen 30 dagen

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Geluidsoverlast	14	3	12	**
Bekladding van muren en/of gebouwen	16	10	13	*
Overlast door groepen jongeren	15	8	*	8
Dronken mensen op straat	11	-	1*	**
Gebruik van harddrugs op straat	75	-	*	20*
Vrouwen en mannen die op straat lastig worden gevallen	15	-	*	-
Gebruikte spuiten op straat	-	-	-	-
Hondenpoep op straat	2	1	2	**
Weggegooidde condooms op straat	-	37	3	*
Andere rommel op straat	2	**	4	1
Vernieling van telefooncellen, bus- of tramhokjes	-	-	-	-
Overlast door omwonenden (ook burens)	24	5	11*	*
Agressief verkeersgedrag	8	-	*	5*
Overlast van op straat rondhangende verslaafden en buitenslapers	-	-	-	10*
Straatprostitutie	-	-	-	-
Harddrughandel op straat	-	13	-	*
Harddrughandel in woningen	-	-	-	-
Overlast door buitenslapers	10	-	*	-
Overlast door de aanwezigheid en lawaai van harddruggebruikers	-	-	-	15*

* Significant op tenminste 95%-niveau

** Het percentage is kleiner dan 0,5; daarom zou hier - in verband met de afronding op hele getallen - formeel een 0 moeten staan. Op deze wijze geven we aan dat dit antwoord wel voorkwam.

Tabel 3.7 Persoonlijk slachtofferschap van criminaliteit in de buurt afgelopen twaalf maanden (percentage van de respondenten c.q. vervoermiddelen dat slachtoffer is geworden – meerdere antwoorden mogelijk)

	Maliebaan, 2003		Maliebaan, 2004		Utrecht (NUP) ⁴
	bedrijven (n=105)	omwonenden (n=206)	bedrijven (n=79)	omwonenden (n=221)	2002
Poging tot inbraak	-	-	-	-	8
Geslaagde inbraak	29	9	14*	12	5
Insluiping	24	7	29	6	-
Autodiefstal*	5	3	6	1	-
Diefstal uit auto*	25	19	18	14	-
Buitenkant auto vernield of gestolen*	35	39	21*	31	-
Fiets gestolen*	29	26	27	22	-
Portemonnee gestolen met geweld	1	-	5	0	3
Portemonnee gestolen zonder geweld	5	3	3	4	6
Andere diefstal	8	7	6	3	-
Vernieling	34	12	36	13	-
Bedreigd met geweld	6	2	1	**	9
Mishandeling	-	**	-	-	2

* Hierbij zijn alleen degenen betrokken die ook daadwerkelijk een auto of een fiets bezitten (omwonenden) of ermee naar hun werk rijden (bedrijven). Vervolgens is het percentage berekend op basis van het totaal aantal auto's resp. fietsen dat in de wijk verblijft, omdat dit een zuiverder beeld geeft dan percenteren op basis van slachtoffers. Bij de omwonenden bedraagt het aantal auto's in 2003 163 en in 2004 71. Het aantal fietsen van omwonenden bedraagt in 2003 468 en in 2004 218. Bij de bedrijven bedraagt het aantal auto's voor woon-werkverkeer van medewerkers in 2003 133 en in 2004 110; het aantal fietsen bedraagt in 2003 84 en in 2004 135.

* Significant op tenminste 95%-niveau

** Het percentage is kleiner dan 0,5.

Noot 4 De vermelde NUP-cijfers hebben betrekking op slachtofferschap in heel Utrecht met uitzondering van Vleuten-De Meern en Leidse Rijn.

Tabel 3.8 Incidenten en aangiften bij de politie in het tweede kwartaal 2003 en 2004

	ter kennis politie 2e kwartaal 2003	aangiften 2e kwartaal 2003	ter kennis politie 2 ^e kwartaal 2004	aangiften 2 ^e kwartaal 2004
Bedreiging	6	3	5	2
Beroving/tasjesroof	1	1	3	3
Diefstal uit woning	12	12	16	16
Diefstal aan/uit bedrijf	23	20	5	5
Diefstal uit winkel	4	4	7	7
Diefstal auto	4	4	2	2
Diefstal aan/uit auto	76	75	70	68
Geweld met letsel, zonder wapen	1	1	2	2
Geweld zonder letsel, met wapen	1	0	-	-
Geweld zonder letsel, zonder wapen	1	-	4	1
Geweld met letsel, met wapen	-	-	-	-
Overlast van harddrug-/medicijngebruikers	-	-	2	-
Overlast van dronkenschap	22	-	3	-
Overlast van prostitutie	-	-	-	-
Overlast harddrugs	-	-	-	-
Overlast van dak/Thuisloze	-	-	1	-
Totaal	151	123	120	106

Bron: BPS (politieregistratie)

Toelichting bij tabel 3.8:

- De kolommen 'ter kennis politie' hebben betrekking op het totaal aantal ter kennis van de politie gekomen aantal incidenten in het beheergebied. In een deel van de gevallen wordt later officieel aangifte gedaan van het incident. De aantallen incidenten waarvan aangifte is gedaan, staan in de kolommen 'aangiften'.
- Ten opzichte van de vorige rapportage is de kolom 'meldingen' in overleg met de politie (Infodesk) vervangen door het totaal aantal ter kennis gekomen incidenten. Dit zijn de getallen die we – samen met het aantal aangiften – oorspronkelijk beoogden te rapporteren. De meldingen blijken slechts een fractie van het totaal uit te maken, nl. die incidenten die per telefoon zijn gemeld.
- Voorts zijn ten opzichte van het vorige rapport enkele getallen in de kolom 'aangiften 2003' licht gewijzigd. Dit is te verklaren door zg. opschonen (controleren en corrigeren) van de gegevens door de politie.
- Meerdere incidenten kunnen betrekking hebben op één overlastsituatie of delict.
- Nieuw toegevoegde incidenttypen in de tabel zijn:
 - diefstal aan/uit bedrijf;
 - diefstal uit winkel;
 - overlast van dronkenschap.

De eerste twee incidenttypen zijn toegevoegd omdat is geconstateerd dat deze informatie over bedrijven in de rapportage over de nulmeting ten onrechte ontbreekt. Overlast van dronkenschap is ter controle toegevoegd omdat dit incidenttype bij de nulmeting naar voren kwam.

4 Opvangvoorziening

Ontwikkeling harddrugoverlast afgelopen twaalf maanden

Tegen de zestig procent van de respondenten is van mening dat de ontwikkeling van de harddrugoverlast de afgelopen twaalf maanden gelijk is gebleven. Tevens heeft bijna eenderde geen mening als het om de ontwikkeling van de harddrugoverlast gaat.

Oordeel over komst opvangvoorziening en motivering

Ruim de helft van de omwonenden vindt de komst van het hostel een goede maatregel. Dit aantal is zowel voor de omwonenden als de bedrijven ten opzichte van de nulmeting significant gestegen. De belangrijkste reden die gegeven is voor dit positieve oordeel, is dat verslaafden opvang nodig hebben en ergens terecht moeten kunnen. In mindere mate noemt men vooruitgang/verbetering van de buurt.

Het aantal omwonenden dat het hostel een slechte maatregel vindt, is ten opzichte van de nulmeting significant gedaald. De belangrijkste reden voor dit oordeel is dat men een opvangvoorziening niet in de Maliebaanbuurt vindt passen.

Ook bij de bedrijven oordeelt men over het algemeen positief over de komst van het hostel. Wel is een significant groter deel van de bedrijven van mening dat de komst van het hostel een 'goede noch slechte maatregel' is. Bedrijven die het hostel een goede maatregel vinden (dit aantal is ten opzichte van de nulmeting gestegen), komen vooral tot dit oordeel omdat ze van mening zijn dat verslaafden opvang nodig hebben en ergens terecht moeten kunnen. Andere opgegeven redenen zijn: door de komst van het hostel is er controle mogelijk en verbetert de situatie van de verslaafden. Een significant kleiner deel van de bedrijven is van mening dat de komst van het hostel een slechte maatregel is. Als reden wordt gegeven dat een opvangvoorziening als deze niet in een woonbuurt c.q. de Maliebaanbuurt past.

Opvallend is dat de reden 'opvang is op zich goed, maar niet in mijn achtertuin', die bij de nulmeting vaak werd genoemd, nu niet voorkomt.

Informatievoorziening

Meer dan de helft van de respondenten is van mening dat vooraf voldoende informatie gegeven is over de komst van het hostel aan de Maliebaan. Een kwart van de bedrijven is zelfs van mening dat de gegeven informatie 'ruim voldoende' is. Het percentage van de omwonenden dat deze mening is toegedaan, is 15%. Slechts een minderheid van de bedrijven en de omwonenden is van mening dat de informatie vooraf 'onvoldoende' of 'ruim onvoldoende' is geweest.

Nu het hostel er eenmaal is, is nog steeds meer dan de helft van de respondenten van mening dat de mate van informatie 'voldoende' is geweest. Wel zijn de percentages respondenten die van mening zijn dat de mate van informatie 'ruim voldoende' is, gedaald ten opzichte van het oordeel over de mate van informatie vooraf over de komst van de opvangvoorziening. Er zijn geen aspecten genoemd waarover informatie naar de mening van respondenten ontbrak.

Gemiddeld maken bedrijven vaker van de mogelijkheid gebruik om klachten te melden en vragen te stellen aan hulpverlenende instanties als Project Binnenplaats, Wijkbureau Oost, Meldpunt Spuitenoverlast en Politie Wijkteam Oost. Het gaat overigens om geringe percentages (3-7%). Bij Wijkbureau Oost en Politie Wijkteam Oost worden de meeste klachten gemeld en vragen gesteld. Project Binnenplaats en Meldpunt Spuitenoverlast zijn in dit verband het minst populair.

Mate van bekendheid van de beheergroep 'Maliebaan en omgeving'

Ongeveer driekwart van de respondenten is niet bekend met de beheergroep 'Maliebaan en omgeving'. Eénvijfde van de bedrijven en bijna een kwart van de omwonenden kent de beheergroep 'een beetje' en slechts 5% van de bedrijven en 4% van de omwonenden kent de beheergroep goed.

Tabel 4.1 Ontwikkeling harddrugoverlast afgelopen twaalf maanden (percentage van de respondenten)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Toegenomen	9	7	6	10
Gelijk gebleven	47	60	59	58
Enigszins afgenomen	1	4	3	3
Weet niet	44	28	32	29
Totaal	100	100	100	100
	(n=105)	(n=206)	(n=79)	(n=221)

Tabel 4.2 Oordeel komst opvangvoorziening (percentage van de respondenten)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Goede maatregel	25	51	42*	60*
Slechte maatregel	50	26	8*	10*
Goede noch slechte maatregel	18	14	39*	17
Weet niet	8	9	11	13
Totaal	100	100	100	100
	(n=105)	(n=206)	(n=79)	(n=221)

* Significant op tenminste 95%-niveau

Tabel 4.3 Redenen voor positief oordeel komst opvangvoorziening (percentage van de omwonenden – meerdere antwoorden per respondent mogelijk)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Vermindering criminaliteit	4	1	0	0
Opvang is op zich goed, zolang het niet in mijn 'achtertuin' gebeurt	24	26	0*	0*
Verbetering van situatie verslaafden	20	23	11	5*
Mogelijkheden voor hulpverlening	9	15	2	4*
Vermindering overlast	20	14	9	8
Spreadingsbeleid is goede zaak	2	9	0	
Vooruitgang/verbetering van buurt: verslaafden zijn van de straat	14	8	6	12
Controle mogelijk	7	4	10	7
Positief tegenover spreadingsbeleid	0	0	0	2
Verslaafden hebben opvang nodig, moeten ergens terecht kunnen	0	0	47*	44*
Anders	0	0	12	16*
Weet niet/ geen antwoord	0	0	3	2
Totaal	100	100	100	100
	(n=28)	(n=106)	(n=18)	(n=60)

* Significant op tenminste 95%-niveau

Tabel 4.4 Redenen voor negatief oordeel komt opvangvoorziening (percentage van de omwonenden – meerdere antwoorden per respondent mogelijk)

	2003		2004	
	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden
Vindt opvang niet in deze buurt passen	43	68	24	23*
Toename overlast	20	15	0	9
Toename criminaliteit	11	4	0	0
Aanzuigende werking verslaafden	6	4	0	4
Achteruitgang/verpaupering van buurt	4	3	0	5
Buurt minder veilig	8	2	0	0
Waardedaling van de woning/bedrijfspan	2	2	0	5
Vindt opvang niet in een woonbuurt passen	6	2	37	12
Vindt opvang niet naast school passen	0	0	0	13
Verslaving wordt in stand gehouden	0	0	0	9
Weet niet	0	0	0	2
Anders	0	0	39	18
Totaal	100	100	100	100
	(n=51)	(n=52)	(n=3)	(n=11)

* Significant op tenminste 95%-niveau

Tabel 4.5 Oordeel mate van informatie *vooraf* over de komst van de opvangvoorziening aan de Maliebaan

	2004	
	bedrijven	omwonenden
Ruim voldoende	25	15
Voldoende	54	61
Onvoldoende	13	8
Ruim onvoldoende	2	4
Noch voldoende/noch onvoldoende	2	3
Weet niet	4	9
Totaal	100	100
	(n=37)	(n=86)

Tabel 4.6 Oordeel mate van informatie nu de opvangvoorziening er is

	2004	
	bedrijven	omwonenden
Ruim voldoende	13	7
Voldoende	60	54
Onvoldoende	10	14
Ruim onvoldoende	1	9
Noch voldoende/noch onvoldoende	8	6
Weet niet	8	10
Totaal	100	100
	(n=37)	(n=86)

Tabel 4.7 Percentage van de respondenten dat wel eens contact opgenomen heeft om een klacht te melden of een vraag te stellen aan:

	2004	
	bedrijven	omwonenden
Project Binnenplaats	3	1
Wijkbureau Oost	13	8
Meldpunt Spuitenoverlast	2	0
Politie Wijkteam Oost	10	6
Gemiddeld	7.00	3.75
	(n=37)	(n=86)

Tabel 4.8 Mate van bekendheid van de beheergroep 'Maliebaan en omgeving'

	2004	
	bedrijven	omwonenden
Ja, goed	5	4
Ja, een beetje	20	23
Nee	75	73
Totaal	100	100
	(n=37)	(n=86)

Bijlagen

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording

Enquêtemethodiek en respons

De enquête is afgenomen onder een willekeurige steekproef van de omwonenden en bedrijven in het beheergebied rond de opvangvoorziening. Het beheergebied heeft 2042 huishoudens en 3091 inwoners. Het aantal bedrijven in het beheergebied is 442 (bron: Bestuursinformatie). Ten opzichte van de nulmeting is dit nauwelijks veranderd. Toen waren er 2013 huishoudens en precies 3100 inwoners. Wel veranderd lijkt het aantal bedrijven: er was bij de nulmeting sprake van 687 bedrijven. Achteraf blijkt dat op verouderde informatie te berusten en had het destijds ook al 442 moeten zijn.

In totaal zijn 221 huishoudens en 79 bedrijven bereikt. Er is daarbij voor de omwonenden gebruik gemaakt van telefonische afname, aangevuld met schriftelijke enquêtering onder mensen waarvan geen telefoonnummer bekend is. Bij de bedrijven is uitsluitend schriftelijk geënquêteerd.

De telefonische enquêtes zijn voornamelijk in de vroege avonduren afgenomen om zoveel mogelijk mensen te bereiken.

In vergelijking met de in 2003 gehouden nulmeting is er dit jaar sprake van een daling in het responspercentage van de bedrijven. Bij de nulmeting was dit percentage 26% en bij de onderhavige meting werd een percentage van 18% verkregen. Het responspercentage van de omwonenden is echter nagenoeg hetzelfde gebleven: 30% bij de nulmeting en 29% bij deze meting. De respons van de bedrijven is dermate laag, dat enige voorzichtigheid in acht genomen moet worden bij het generaliseren van de conclusies. Er is overigens geen aanleiding te veronderstellen dat bepaalde subgroepen uit de bedrijvensteekproef niet hebben meegewerkt. De controle op bedrijfsgrootte en branche laat zien, dat de representativiteit op deze variabelen goed genoeg is. Er is dus over de gehele linie weinig medewerking geweest van de bedrijven in het beheergebied.

Tabel B.1 **Responsoverzicht 2004**

	Bruto aantal		Netto aantal		Responspercentage	
	omwonenden	bedrijven	omwonenden	bedrijven	omwonenden	bedrijven
Telefonisch	523	n.v.t.	157	n.v.t.	30	n.v.t.
Schriftelijk	240	441	64	79	27	18
Totaal	763	441	221	79	29	18

Omwonenden

Tabel B.2 Responsoverzicht telefonisch gedeelte (aantallen omwonenden)

	telefonisch
	2004
Totale steekproef	844
Niet gebruikt	321
Geslaagd	157
Niet bereikt in onderzoeksperiode (uitstaande afspraken, etc)	309
Technische non-respons	18
Non-respons	39
Technische non-respons	18
Telefoonnummer niet in gebruik	15
Taalproblemen	n.v.t.
Buiten onderzoeksperiode	3
Non-respons	39
Geen tijd	11
Geen zin	8
Principieel	6
Vindt zichzelf te oud	2
Ziet nut onderzoek niet in	2
Onderwerp interesseert respondent niet	7
Geen reden/wil <u>geen reden geven</u>	2

Representativiteit

Vergelijking van de steekproefsamenstelling met de werkelijke bevolking in het beheergebied Maliebaan levert het volgende beeld op.

Tabel B.3 Etniciteit (o.b.v. geboorteland respondent, vader en moeder)

	steekproef	Bevolking - hoofden van huishoudens
	2004	
Nederlands	91	*78
niet-Nederlands	9	12
Totaal	100	100

* = significant

Tabel B.4 Sekse

	steekproef	Bevolking – personen
	2004	
Man	36	*46
Vrouw	64	54
Totaal	100	100

* = significant

Tabel B.5 **Leeftijd**

	steekproef	Bevolking – personen 18+
	2004	
18 t/m 29 jaar	18	*44
30 t/m 44 jaar	40	31
45 t/m 54 jaar	22	12
55 t/m 64 jaar	9	8
65 t/m 79 jaar	7	4
80+	4	1
Totaal	100	100

* = significant

Tabel B.6 **Huishoudensamenstelling**

	steekproef	Bevolking – huishoudens
	2004	
Alleenwonend zonder kinderen, in woongroep, of anders	44	*70
Alleenwonend met kinderen (eenoudergezin)	5	4
Samenwonend / getrouwd zonder kinderen	30	18
Samenwonend / getrouwd met kinderen	21	9
Totaal	100	100

* = significant

Als we de kenmerken van de steekproef op de bovenstaande vier variabelen vergelijken met die van de bevolking, blijkt dat de steekproef niet representatief is op de volgende punten:

- iets te weinig allochtonen;
- te weinig mannen;
- te weinig jongeren van 18 t/m 29 jaar;
- te weinig alleenwonenden zonder kinderen;
- teveel (echt)paren met kinderen.

Door middel van weging is de steekproef representatief gemaakt. Hierbij zijn de categorieën die oververtegenwoordigd waren in de steekproef minder zwaar meegewogen, zodat ze meer met de werkelijkheid in overeenstemming zijn.

Nieuw Utrechts Peil

De enquêtevragen zijn voor een groot deel ontleend aan de enquête van het Nieuw Utrechts Peil. De vraagstellingen komen grotendeels overeen met de GSB-Leefbaarheidsmonitor van Intomart die als standaard geldt voor gemeentelijk leefbaarheidsonderzoek. Voor dit onderzoek zijn items aangepast om de Utrechtse situatie en overlast van gebruikers van de voorziening te kunnen meten.

Ook voor de bewerking van de cijfers is zoveel mogelijk getracht de cijfers vergelijkbaar te houden met die van het Nieuw Utrechts Peil (NUP). Hiervoor is overleg gevoerd met de uitvoerders van dit onderzoek. Van belang is in dit verband dat ook bij het NUP een weging wordt toegepast op de gegevens. Dit is echter een iets andere weging dan in het onderhavige onderzoek. Het NUP is namelijk gewogen op leeftijd, geslacht, etniciteit en inkomen (en op subwijk). De NUP-enquête wordt tweejaarlijks in het najaar van de even jaren afgenomen. Voor deze meting konden we dus alleen vergelijken met oude gegevens uit 2002, wat weinig zinvol werd geacht.

Bedrijven

Tabel B.7 Aantal werkzame personen per bedrijf

aantal	percentage 2004	percentage in werkelijkheid
1	20	21
2-4	22	23
5-9	28	35
10-19	16	11
20-49	6	7
50-99	5	2
100+	3	0
	100	100

Tabel B.8 Verdeling over de branches

branche	percentage 2004	percentage in werkelijkheid
handel en reparatie	15	16
consumentenartikelen		
horeca	5	4
vervoer/opslag/communicatie	3	2
financiële instellingen	7	4
zakelijke dienstverlening,	33	39
verkoop/verhuur (on)roerende goederen		
gezondheid en welzijn	14	14
maatschappelijke	1	11
dienstverlening, cultuur, recreatie, milieu		
niet ingevuld	22	■
Totaal	100	100

De representativiteit van de bedrijvensteekproef is op twee variabelen gecontroleerd: bedrijfsomvang (aantal werknemers) en branche. Daarbij bleek dat de steekproef aanvankelijk niet geheel representatief was. Er zijn weinig bedrijven bereikt met 5-9 werknemers en te veel bedrijven met 10-19 werknemers. Wat betreft branche zijn er te weinig bedrijven bereikt in de zakelijke dienstverlening en op het gebied van maatschappelijke dienstverlening, cultuur, recreatie en milieu. Opvallend is het hoge percentage bedrijven dat verzuimd heeft een branchenaam in te vullen. Met behulp van wegingen (relatief minder zwaar meetellen van de oververtegenwoordigde categorieën) is dit gecorrigeerd, zodat representativiteit bereikt werd. De resultaten in het rapport zijn gebaseerd op de gewogen bevindingen.

Bijlage 2 Meningen van enkele belangenbehartigers

Naast het houden van een enquête onder omwonenden en bedrijven zijn een aantal vertegenwoordigers van belangengroepen geconsulteerd. Dit waren: de wijkagent, de ouderraad van de Maliebaanschool en de beheergroep 'Maliebaan en omgeving'. Hun mening volgt onderstaand.

Ouderraad Maliebaanschool

(Gesproken met mevrouw Connie van Santen)

Het beeld uit het rapport is in grote lijnen herkenbaar, met uitzondering van de opmerking over toegenomen harddruggebruik op straat: daar hebben de ouders niets van gemerkt.

Op en rond de school is de veiligheid niet veranderd, noch wat betreft de onveiligheidsgevoelens, noch wat betreft het slachtofferschap van criminaliteit. Wat men wel merkt, is dat er meer mensen passeren die er wat ongewoon uitzien.

Er is één keer een incident geweest met een bewoner van het hostel die per ongeluk op het schoolplein was beland. De conciërge heeft hem verzocht weg te gaan. De bewoner heeft daar meteen gehoor aan gegeven.

De ernst van dit incident werd als zó licht bestempeld, dat men het niet nodig vond dit aan het hostel terug te melden.

Wijkagent

In onderling overleg is besloten van een interview af te zien: na de toelichting die de wijkagent in de beheergroep al had gegeven, resteerden geen vragen meer.

Beheergroep

Ter duiding van de bevindingen heeft de beheergroep aangevoerd:

- Dat er zowel toe- als afnames van vervuiling worden gemeld door omwonenden kan te maken hebben met bepaalde plekken in het beheergebied; zo lijkt de Maliebaan meer aandacht van de gemeente te krijgen en is er rond de zg. Tivolituin sprake van enige vervuiling.
- Het verdwijnen van negatieve oordelen over het verlichtingsniveau 's avonds op de Maliebaan kan te maken hebben met het feit dat de lichtsterkte twee uur later dan voorheen op de 'nachtstand' wordt geschakeld.
- Het door omwonenden gemelde toegenomen aantal meldingen t.a.v. het hostel is niet bij het Wijkbureau Oost merkbaar geweest, bij de politie evenmin.

- De door sommige omwonenden gemelde toename betreffende overlast van harddruggebruik op straat heeft vermoedelijk niet met het hostel te maken, maar met de toenemende overlast van de Tivolituin, waar verslaafden het gebruik van methadon combineren met dat van alcohol. Bewoners interpreteren dat gemakkelijk als harddruggebruik.
- Over het hostel komen bij de politie weinig tot geen klachten.
- De afgenomen overlast van dronken mensen op straat slaat vermoedelijk op het kruispunt op de Maliebaan en is terug te voeren op het feit dat het Leger des Heils (dat daar een tehuis heeft) hierop is aangesproken.
- T.a.v. de veiligheidsgevoelens merkt de beheergroep dat het hostel eigenlijk geen gespreksonderwerp meer is in het beheergebied; dit zou ook de achtergrond kunnen zijn van de afgenomen respons onder bedrijven; in plaats daarvan hoor je onderwerpen als 'verkeersveiligheid' weer de kop opsteken.
- Dat de bekendheid van de beheergroep niet groot is, wordt niet als een probleem gezien; belangrijk is dat de informatievoorziening rond de komst van het hostel voldoende was.